

КОЗАРСКА ДУБИЦА
KOZARSKA DUBICA

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА КОЗАРСКА ДУБИЦА
Радна група за израду Стратегије партнерства са грађанима

СТРАТЕГИЈА ПАРТНЕРСТВА СА ГРАЂАНИМА **ОПШТИНЕ КОЗАРСКА ДУБИЦА**

Козарска Дубица, фебруар 2008. године

САДРЖАЈ

- УВОД
- АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА
- ОБЛАСТИ У ЛОКАЛНОЈ УПРАВИ И МОГУЋИ ПАРТНЕРИ У ПРОЦЕСУ УСПОСТАВЉАЊА ПАРТНЕРСТВА ИЗМЕЂУ ГРАЂАНА И ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ
- ПРОЦЕС ПАРТНЕРСТВА
- SWOT АНАЛИЗА
- ВИЗИЈА
- ПЛАНИРАНИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА
- МОНИТОРИНГ
- ЗАКЉУЧАК

УВОД

Модул Партнерство је пети модул у оквиру пројекта УГОВОР. Циљ пројекта је ефикасна и предана локална управа, која развијајући партнерске односе с грађанима, доприноси свеопштем напретку заједнице.

Модул Партнерство – чијем провођењу је посвећена ова стратегија, промовише сарадњу између општине, приватног и невладиног сектора и грађана у осмишљавању и пружању општинских услуга. Задатак је успоставити трајне, системски уређене, односе и стандарде у оним подручјима гдје грађани и организације цивилног друштва могу придонијети бољем пружању општинских услуга. Резултат овог је јачање повјерења између грађана и локалних власти.

Партнерство није нужно заснован правни однос, тј однос који је проистекао из неког уговора, већ однос утемељен заједничким циљевима, одговорностима и интересима. Партнерство се може дефинисати и као јединство заједничких циљева, гдје обје стране остварују корист од заједничког дјеловања и постигнутог успјеха. Имати праве људе у право вријеме који заједнички обављају праве ствари је оно чему тежимо када стварамо партнерство.

Свака партнерска активност се заснива на ставу да:

- Укључени партнери дијеле **заједнички** циљ или визију;
- Укључени партнери доприносе **цјелокупном спровођењу активности**;
- Укључени партнери дијеле **одговорност** за спровођење активности;
- Долази до успостављања **институционализованих** механизма за покретање, спровођење и оцјењивање партнерства.

Правни основ за развој партнерства је садржан у одредбама Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске, бр. 101/04, 42/05 и 118/05) гдје се грађанима или удружењима грађана даје могућност да покрену усвајање аката који су у надлежности локалне самоуправе, а законом је предвиђена могућност развоја партнерства између локалних власти и грађана регулисањем директног учешћа грађана у локалној самоуправи.

Стратегија партнерства са грађанима почива на стратешким одредницама Стратегије развоја општине Козарска Дубица за период 2006 – 2010. године, те представља основ за унапређење и значајнији развој партнерских односа између општине, приватног сектора и грађана.

Акцент приликом израде ове стратегије јесте на партнерству између локалних власти и грађана развијајући партнерство кроз све 4 фазе пројектног циклуса:

1. идентификација проблема,
2. израда акционог плана,
3. спровођење акционог плана,
4. надгледање и оцјењивање спроведеног акционог плана.

АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

У сврху прелиминарног снимања стања, Радна група за израду Стратегије партнерства с грађанима је извршила анализу у општинској административној служби и нивоа задовољства службеника у одјељењима који се у свом раду најчешће сусрећу са грађанима. Анализа се односила на постигнути ниво партнерства са грађанима.

Анализа је показала да и општински службеници, у већини случајева, сматрају да партнерство између грађана и општине није на задовољавајућем нивоу, као и да има простора за подизање нивоа сарадње у смјеру бољег информисања, више консултовања о најзначајнијим питањима и заједничког одлучивања о истим.

Одјељење за привреду и друштвене дјелатности:

Одјељење информисање грађана са аспекта послова које ово одјељење ради, као врло добро. Контакте са грађанима остварује кроз издавање одобрења за рад, евиденцију радњи самосталних предузетника, послове одсјека за пољопривреду, инспекцијске послове, рад са избјеглим и расељеним лицима. Ово одјељење у опису својих послова има и сарадњу са невладиним организацијама, спортским клубовима, основним и средњим школама, као и са младим људима, културним установама и др.

Одјељење за општу управу и борачко-инвалидску заштиту:

Има највише контаката са грађанима у свом опису послова. Истичу да општина, поред пасивног информисања, као слања и личног издавања тражених докумената мора дјеловати у правцу снажнијег информисања о актуелним дешавањима и активностима те будућим плановима.

Обзиром да је почела са радом савремена шалтер сала створене су претпоставке да се пружање услуга грађанима врши брже и са обезбјеђеном стручном помоћи. Ово је позитивни помак у односу на ранији период, гдје се смањује губљење времена грађана у остваривању својих права и смањује одређена доза nelaгоде у комуникацији са локалном управом. Самим тим се грађани охрабрују за снажнију иницијативу приликом доношења битних одлука за комплетну локалну заједницу.

Многе одлуке из домена овог одјељења су прошле кроз јавне расправе, гдје су грађани могли изнијети своје приједлоге, сугестије и примједбе, а у циљу доношења квалитетних одлука које се односе на битне сегменте за добробит заједнице.

Одјељење за просторно уређење и стамбено – комуналне послове

Контакте са грађанима остварује најчешће кроз издавање разних увјерења, као и урбанистичких сагласности, одобрења за грађење и сл.

Активна сарадња са грађанима остварује се кроз јавни увид и примање сугестија приликом излагања разних планских докумената. Тако је реализован увид у Урбанистички план општине Козарска Дубица, као и увид у Регулациони план

централне зоне града, гдје су грађани могли изнијети своје примједбе и сугестије на ове значајне документе.

Одјељење за финансије, рачуноводство и наплату буџета:

Свакодневно комуницира са грађанима, већином корисницима општинског буџета. Најзначајнији облик информисања и консултовања грађана остварује се јавном расправом о нацрту буџета општине, који се одржава крајем сваке године, гдје буџетски корисници и остали грађани могу дати своје приједлоге око расподеле буџетских средстава.

Новина је што је од 01.01.2007. године финансијско пословање општине прешло на систем трезора. Грађани, невладине организације и буџетски корисници су упознати са новинама по овом систему, и начином пријаве за буџетска средства у 2007. години.

На почетку увођења система управљања квалитетом ISO 9001 : 2000, а прије почетка рада шалтер сале урађена је анкета о степену задовољства корисника услуга административне службе. Резултати анкете показују да 50% анкетираних сматра да није добра комуникација локалне власти и грађана, а 75% сматра да има простора за побољшање услуга административне службе.

Поред овога, током априла и маја одржана је серија састанака са предсједницима савјета мјесних заједница у циљу анимирања грађана да пренесу потребе за бољи живот у њиховим срединама. Резултат ових састанака је дефинисање и реализација неколико пројеката за адаптацију домова и спортских игралишта по мјесним заједницама на основама партнерства локалне управе и грађана. На основу овога и активности ХО «21. вијек» дефинисан је пројекат изградње водовода у једном повратничком насељу. Битно је напоменути да су овим активностима грађани анимирани у преузимању иницијативе и као равноправан партнер дефинисали пројекте од значаја за њихову средину.

ОБЛАСТИ У ЛОКАЛНОЈ УПРАВИ И МОГУЋИ ПАРТНЕРИ У ПРОЦЕСУ УСПОСТАВЉАЊА ПАРТНЕРСТВА ИЗМЕЂУ ГРАЂАНА И ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Могуће области општинског дјеловања у којима је оствариво партнерство су:

- административне процедуре,
- комуналне дјелатности,
- инфраструктура,
- објава информација и консултације,
- економски развој,
- демократизација,
- спровођење социјалне политике,
- животна средина.

Административне процедуре:

У овом случају партнерство би се састојало од редовног испитивања или добијања повратне информације о задовољству грађана општинским административним процедурама. Испитивање задовољства могу покренути обје стране, а исто важи и за предлагање мјера за побољшање. Испитивање задовољства грађана би требало радити једном годишње. Локалне власти би требале ојачати своје капацитете с циљем прилагођавања мишљењима и сугестијама грађана.

Комуналне дјелатности:

У овој категорији партнерство би значило успостављање стандарда у пружању услуга на реаговање грађана за побољшањем услуга попут одвоза смећа, уличне расвјете и сл.

Инфраструктура:

Партнерство у изградњи инфраструктуре је најпознатији облик партнерства у изградњи путева, система водоснабдијевања или сличних пројеката кроз заједничко финансирање и кроз рад.

Објава информација и консултације:

Овдје би се партнерство огледало побољшањем квалитета и квантитета информација које се преносе грађанима, те побољшањем механизма за информисање и консултације са грађанима.

Економски развој:

Економски развој обично захтијева правилну промоцију, нарочито када су у питању привлачење инвестиција, развој туризма и слично. Промоција се може провести у партнерству локалних власти и локалних невладиних организација. Додатне активности могу укључити, нпр. партнерство локалног пословног удружења и локалне власти у пројектима дообуке и преквалификације радника.

Демократизација:

Било која активност која поспјешује учешће грађана, транспарентност и одговорност локалних власти је отворена за партнерство у овој области.

Спровођење социјалне политике:

Партнерство у овој области подразумијева укључивање грађана у пружање услуга социјално угроженим категоријама-помоћ старим и изнемоглим особама, дјечи, повратницима, итд.

Животна средина:

Партнерство се може спровести кроз разне активности, као што су: едукација о заштити животне средине, разне акције у области екологије и сл.

Приликом избора подручја партнерства и партнерских активности требају бити кумулативно испуњени слиједећи критеријуми:

- Корист за ширу заједницу
- Дио општинских стратешких развојних планова
- Уважавање специфичних или хитних потреба заједнице

Потенцијални партнери из јавног сектора на локалном нивоу:

- Општинска извршна власт
- Скупштина општине
- Општинске институције

Грађани и формалне групе грађана као партнери на локалном нивоу:

- Мјесне заједнице
- Невладине организације
- Удружења грађана

Критеријуми за избор партнера када су у питању грађани, невладине организације и удружења грађана:

- Углед у локалној средини
- Ауторитет
- Доказан капацитет за допринос
- Потврђена поузданост и посвећеност
- Други критеријуми који су дефинисани појединим општинским одлукама.

Допринос и резултати овако дефинисаних партнера на локалном нивоу се може видјети из слиједеће табеле:

ДОПРИНОС ПАРТНЕРСТВУ – ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ	РЕЗУЛТАТИ ПАРТНЕРСТВА – ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Финансије и други ресурси (логистички и оперативни), - техничка подршка, - легалитет, - политичка подршка, - искуство на терену и контакти унутар институционалног оквира. 	<ul style="list-style-type: none"> - Повећан кредибилитет кроз побољшану јавност рада и одговорност, - развијени нови капацитети и уведене нове оперативне процедуре, - повећана ефикасност и ефективност, - остварени циљеви.
ДОПРИНОС ПАРТНЕРСТВУ-ОРГАНИЗАЦИЈЕ ГРАЂАНА	РЕЗУЛТАТИ ПАРТНЕРСТВА – ОРГАНИЗАЦИЈЕ ГРАЂАНА
<ul style="list-style-type: none"> - Волонтеризам, - стручност, знање и искуство, - финансијски и други ресурси, - добри контакти и искуство у раду са заједницом, - идеје, - легитимност. 	<ul style="list-style-type: none"> - Повећан кредибилитет, - повећана подршка заједнице, - побољшани капацитети, знање и људски ресурси, - легитимност, - остварени циљеви.

Оваквим приступом корист за заједницу се огледа кроз:

- Побољшано пружање услуга;
- Створену додатну вриједност;
- Побољшан квалитет живота;
- Побољшану кохезију и капацитете заједнице.

ПРОЦЕС ПАРТНЕРСТВА

Процес партнерства је заснован на 4 фазе пројектног циклуса:

1. идентификација проблема
2. израда акционог плана
3. спровођење акционог плана
4. недгледање и оцјењивање спроведеног акционог плана

1. Идентификација проблема

Овај први корак се фокусира на заједничко идентификовање проблема који се треба ријешити кроз партнерство.

Проблем се може идентификовати на један од слиједећих начина:

- консултацијама и редовним састанцима локалних власти у мјесним заједницама, на јавним расправама о буџету општине и другим јавним расправама,
- иницијативама грађана које локална управа прихвата,
- истраживањем јавног мнијења које проводе локалне власти.

Без обзира који се начин примјењује, партнерство се у овој фази огледа у:

1. утврђивању заједничке визије,
2. све стране дијеле одговорност за одабир једног проблема као приоритетног над осталим проблемима,
3. консултацијама и компромисима које би требало остварити прије доношења коначне одлуке.

2. Заједничка израда акционог плана

Овај корак се односи на израду акционог плана који има за циљ рјешавање заједнички идентификованог проблема путем судјеловања свих партнера и њиховог доприноса. Заједничке радне групе представљају основни механизам за остваривање партнерства у овој фази. Ниво доприноса сваког партнера зависи од природе проблема и потребног нивоа стручности за његово рјешавање-једнак допринос није услов.

3. Спровођење акционог плана

Као и у претходном кораку није нужен једнак допринос свих партнера, јер допринос зависи од природе проблема. Партнери су одговорни за реализацију

активности у складу са договореним акционим планом. У спровођењу се, такођер, могу укључити вањски сарадници који могу дати додатни допринос својим капацитетима и стручношћу.

4. Надгледање и оцјењивање спровођења акционог плана

Подразумијева механизме којима ће се заједнички надгледати спровођење акционог плана путем:

- заједничке радне групе која ће надгледати и оцјењивати проведене активности,
- истраживања јавног мнијења,
- извјештавања.

Ово је примјењиво и једнако важно када је уговорена трећа страна за спровођење акционог плана. Тако се побољшава одрживост праксе партнерства и повећава међусобно повјерење.

SWOT АНАЛИЗА

SWOT је скраћеница од енглеских ријечи Strengths – предности, snage; Weaknesses – слабости; Opportunities – могућности, прилике и Threats – пријетње.

Анализиране предности, слабости, могућности и пријетње у развоју партнерских односа између локалне управе и грађана могу се представити слиједећом SWOT матрицом:

Предности

- искуство у припреми и реализацији пројеката,
- посвећеност послу којим се бавимо,
- израђена Стратегија развоја општине 2006 – 2010,
- партнерство са НВО сектором,
- подмлађена општинска администрација,
- сарадња са ентитетским и државним институцијама,
- улазак у пројекат успостављања стандарда квалитета ISO 9001 : 2000
- сарадња са Мисијом ОЕБС-а и осталим међународним организацијама.

Слабости

- недовољна едукација општинских службеника,
- недовољно добра комуникација између општинских одјељења,
- недовољни ресурси,
- велика незапосленост,
- инертност грађана.

Могућности

- изражена воља за промјене,
- буџет за пројекте удружења грађана и фондација,
- млади заинтересовани за актуелне теме,
- доступност високог образовања,
- учешће у пројектима регионалног развоја,
- стварање услова за стране и домаће инвестиције.

Пријетње

- спор процес промјене свијести,
- сиромаштво у друштву,
- лош став друштва о општинској администрацији,
- одлив младих људи и стручњака,
- политичка неслагања.

ВИЗИЈА

Општина Козарска Дубица - савремена, професионална администрација која ужива повјерење грађана и која, на принципима равноправности, стоји на располагању свима који њене услуге користе, а организацијама цивилног друштва и грађанима пружа могућност активног учешћа у креирању, доношењу и спровођењу најзначајнијих одлука.

ПЛАНИРАНИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА

Сprovedена испитивања и SWOT анализа омогућава нам уочавање и идентификовање постојећих проблема који онемогућавају или успоравају развој партнерских односа између грађана и општине као грађанског сервиса.

Да би се постојеће стање промијенило и постигло жељено, потребно је да се правци стратешког развоја партнерства заснивају на слиједећим приоритетима:

- Успоставити систем управљања квалитетом ISO 9001 : 2000
- Водити активну политику информисања грађана о плановима, активностима и одлукама у нашој општини, на принципима ажурности и тачности
- Успоставити систем интерне комуникације запослених
- Појачати учешће грађана у рјешавању питања од значаја за заједницу

- Обезбједити учешће грађана у процесима доношења одлука
- Подстицати и прихватати идеје, сугестије и примједбе грађана уз кориштење одговарајућих постојећих и успоставу нових механизма
- Активно подржавати рад мјесних заједница и друге облике самоорганизовања грађана (удружења грађана, невладине организације)
- Промовисање електронског пословања
- Обезбједити транспарентност управе и њених одлука и развојних планова
- Континуирано провођење заједнички дефинисаних пројеката
- Сталан мониторинг провођења и ажурирање Стратегије новим моделима и облицима сарадње између општине и грађана.

Да би се испунили стратешки приоритети потребно је у оквиру њих провести конкретне пројекте и активности, а у циљу постизања заједнички дефинисаних резултата. Пројекти и активности по дефинисаним приоритетима наведени су у слиједећој табели:

ПРИОРИТЕТ	АКТИВНОСТИ И ПРОЈЕКТИ
Успостављање система управљања квалитетом ISO 9001 : 2000	- присуство радионицама - успостављање процедура и доношење правилника - добијање сертификата - редовно извјештавање јавности
Активна политика информисања грађана о дешавањима у нашој општини	- издавање општинског билтена - ажурирање информација на WEB порталу - штампање летака и брошура удружења грађана - редовне радио емисије
Успостављање система интерне комуникације запослених	- увезати програме које користе поједине службе и увести јединствени информациони систем
Појачати учешће грађана у рјешавању питања од значаја за заједницу	- у Скупштини општине размотрити могућност непосредног одлучивања грађана о најзначајнијим питањима
Обезбједити учешће грађана у процесима доношења одлука	- опремање и увезивање канцеларија мјесних заједница - организовање јавних расправа - организовање тематских округлих столова

Подстицати и прихватати идеје, примједбе и сугестије грађана	- расписати конкурсе за људе са идејама у разним областима од заједничког интереса, које би биле подржане из буџета
Подржавање рада мјесних заједница и других облика самоорганизовања грађана	- расписати конкурсе за финансирање пројеката удружења грађана и мјесних заједница за рјешавање проблема идентификованих у партнерству
Промовисање електронског пословања	- обука радника за електронско пословање, - креирати форум на WEB порталу са могућностима да највиши општински функционери одговарају на постављена питања
Транспарентност управе	- редовна медијска извјештавања о раду и активностима - web презентације - афирмисање Закона о слободи приступа информацијама
Континуирано спровођење заједнички дефинисаних пројеката	- израда годишњег акционог плана - спровођење заједнички дефинисаних пројеката
Мониторинг спровођења стратегије	- пратити ефекте стратегије и ажурирати је новим активностима и пројектима (партнерством локалне управе и грађана)

МОНИТОРИНГ

Мониторинг подразумијева вршење редовних провјера спровођења стратегије, напредовање и спровођење пројеката и активности дефинисаних у приоритетима стратегије, праћење резултата и предлагање корекција. Мониторинг над спровођењем ове стратегије ће вршити одборници Скупштине општине и Начелник општине са својим службама, као и радна група формирана од представника општине и грађана по принципима партнерства.

ЗАКЉУЧАК

Садашње стање у развоју партнерских односа између општине, грађана и приватног сектора – у процесу доношења кључних одлука неопходно је поправити. Представљена Стратегија представља само један од начина успостављања и развијања партнерских односа између општине и грађана.

Модерна управа подразумијева грађанина као централну фигуру и све своје капацитете општина мора ставити у службу грађана, који је најзад и финасирају. Само добра и ефикасна управа може пружити квалитетне услуге. Тиме грађанима олакшава свакодневни живот и задовољавање њихових потреба. Зато добра комуникација, потпуно, објективно и транспарентно информисање, укључивање грађана у процесе одлучивања, подразумијева равноправност. Чињеница је да се та партнерска равноправност мора промовисати у свим сегментима живота локалне заједнице.

Мишљење грађана постаје релевантно тек када постане јавно изражено. Општина ће подржати свако изражено јавно мишљење јер само такво може допринијети развоју добрих односа између општине и грађана на добробит цијеле локалне заједнице.

Козарска Дубица, фебруар 2008. године